

Hallituksen esitys eduskunnalle talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen.

Sopimuksella Suomi ja Ruotsi sitoutuisivat entisestään syventämään yhteistyötään talvimerenkulun palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä niitä aluksia varten, jotka saapuvat sopimuspuolten alueilla sijaitseviin satamiin. Tavoitteena on parantaa jäänmurtaajien saatavuutta, vähentää odotusaikoja ja kustannuksia sekä käyttää optimaalisesti nykyistä jäänmurtajalaivastoa.

Sopimuspuolet sitoutuisivat pitämään hallinnassaan jäänmurtaajia, joilla on kokenut ja

hyvin koulutettu päällystö, molempien sopimuspuolten vesialueiden talvimerenkulun palvelemiseksi. Sopimuksen nojalla olisi mahdollista valmistella entistä tiiviimpää yhteistyötä jäänmurtoresurssien hallinnassa.

Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täytäneensä valtion sisäisesti sopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET.....	3
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	3
3.1 Vaikutukset talvimerenkulkuun.....	3
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	3
3.3 Taloudelliset vaikutukset.....	4
4 ASIAN VALMISTELU.....	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	5
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	5
I luku Yleiset säännökset.....	5
III luku Yhteistyö sopimuksen täyttämiseksi.....	8
IV luku Loppu ja siirtymäsäännökset.....	8
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	10
3 VOIMAANTULO.....	10
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	10
LAKIEHDOTUS.....	12
talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	12
SOPIMUSTEKSTI.....	13
LIITE.....	17

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Suomi ja Ruotsi ovat harjoittaneet yhteistyötä jäänmurrossa jo vuodesta 1961 lähtien pohjoismaisen jäänmurtosopimuksen perusteella (Sopimus Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä jäänmurtajien yhteistoiminnasta SopS 36/1961). Yhteistyötä on tehty ensisijaisesti Pohjanlahdella mutta vaikeina jäätalvina myös koko Itämeren altaalla Suomeen tai Ruotsiin suuntautuvan liikenteen avustamiseksi.

Yhteistyön pääsääntönä on ollut, että kukin maa avustaa omiin satamiinsa menevät ja satamista lähtevät alukset. Talviliikenne ohjataan kuitenkin usein varsinkin Perämerellä käyttämään samoja reittipisteitä. Suomi ja Ruotsi ovat avustaneet toistensa avustusta tarvitsevia aluksia vastavuoroisesti ilman eri korvausta periaatteella ”palvelus palveluksesta”. Järjestelyllä on vapautettu jäänmurtajia muualle ja säästetty kustannuksia.

Merenkurkun kautta kulkevasta liikenteestä lähes 70 prosenttia menee Suomen satamiin. Normaaleina talvina vallitsevat tuulet ahtaavat jäät Suomen rannikoille. Vaikeissa olosuhteissa Suomen oma kahdeksan jäänmurtajan kapasiteetti ei riitä, jolloin Liikennevirasto on rahdannut tilapäisesti ruotsalaisia jäänmurtajia Suomen tarpeisiin. Korvausperusteena on ollut puolet ruotsalaisen murtajan päiväkustannuksista ja polttoaineet niiltä osin, kuin avustukset ovat olleet Suomen satamiin.

2 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa voimaan Suomen ja Ruotsin välinen sopimus talvimerenkulun yhteisestä järjestämisestä ja yhteis-

työstä talvimerenkulun palvelujen alalla ja sillä tavoin edistää talvimerenkulun palvelujen kustannustehokasta tarjontaa. Sopimus tarjoaa mahdollisuuden syventää maiden välistä yhteistyötä talvimerenkulun palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä, mikä turvaa myös vaikeina jäätalvina nykyistä tehokkaammat ja taloudellisemmat jäänmurtopalvelut.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Vaikutukset talvimerenkulkuun

Sopimuksella määrätään, että sopimuspuolet noudattavat Itämeren suojelukomission (HELCOM) suositusten mukaista yhtenevää jäärajoituspolitiikkaa ja yhteneviä palvelutasomääritteitä, jotka muodostavat pohjan yhteisesti ja tasapuolisesti hoidetulle talvimerenkululle.

Talvimerenkulun palvelujen yhteinen järjestäminen parantaa jäänmurtajien saatavuutta, mikä vähentää palvelua tarvitsevien alusten odotusaikoja.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Pohjoismainen jäänmurtosopimus säilyy voimassa. Nyt hyväksyttäväksi esitetty sopimus luo pohjan Suomen ja Ruotsin vastaavien viranomaisten yhteistyön syventämiselle. Unionin tuomioistuimen asiassa C-480/06

---

¹ HELCOM suositukset 25/7 Safety of winter navigation in the Baltic Sea area ja 28E/11 Further measures to improve the safety of navigation in ice conditions in the Baltic Sea.

antaman ratkaisun² nojalla Suomen ja Ruotsin jäänmurtoviranomaisten yhteistyössä ei tarvita nyt eikä jatkossa muodollisia hankintamenettelyjä. Jäänmurtajakaluston optimaalinen käyttö helpottaa asetettujen palvelutasotavoitteiden saavuttamista ja alentaa palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Sopimuksessa määritellään tyydyttävän palvelutason turvaamiseksi tarvittavien jäänmurtajien määrä. Liikennevirasto on tehnyt valtion talousarviossa myönnetyn valtuuden perusteella jäänmurtajista sopimuksia, jotka vastaavat sopimuksessa mainittua vähimmäisvaatimusta. Liikennevirasto vastaa sopimuksen edellyttämästä jäänmurtovalmiudesta myös jatkossa.

Sopimuksessa tarkoitettua yhteistyötä varten Liikenteen turvallisuusviraston on myönnettävä ruotsalaisille toimijoille luotsauslain (940/2003) 16 §:n mukaisia erivapauksia läntisille merialueille.

3.3 Taloudelliset vaikutukset

Kun kaikkien alueella olevien murtajien käyttöä voidaan kohdentaa optimaalisesti, pystytään minimoimaan jäistä ja jäänmurrosta aiheutuvat lisäkustannukset varustamoille ja elinkeinoelämän kuljetuksille. Säästöjä syntyy, kun lähimpänä oleva murtaja avustaa aluksia niiden määräsattamasta riippumatta, jolloin murtajien tyhjat siirtymät ja niistä joh-

tuvat polttoainekustannukset ja odotukset vähenevät. Pitkällä aikavälillä sopimusalueen jäänmurron vertailukelpoiset kokonaiskustannukset alenevat, kun osapuolten ei tarvitse yksin ja itsenäisesti varata kalustoa pahimmista jäätilanteista selviämiseksi. Perinteisen jäänmurtajan hankintahinta on noin sata miljoonaa euroa, jonka pääomakustannus nostaisi Suomen väylämaksuja nykytavalla lasketuna viitisen prosenttia. Jos hankittaisiin Ruotsin kanssa esimerkiksi tasaosuuksin yhteinen murtaja, pääomarasitus olisi vain puolet. Yhteinen resurssi olisi taloudellisesti ja liikenteen hoidon kannalta tarkoituksenmukainen, koska jäätilanne vaihtelee säiden, erityisesti tuulten mukaan, jolloin suurin tarve on yleensä vain jommankumman sopimuspuolen merialueella.

Valtiosopimuksella ei muuteta hyvitysperustetta, jonka mukaan sopimuspuoli suorittaa hyvitystä toiselle, jos on laajalti käytetty toisen sopimuspuolen jäänmurtoresursseja avustamaan aluksia satamaan ja satamista sopimuspuolen alueella. Hyvityksen lähtökohtana on polttoaineen kulutus. Tavanomaisena talvena hyvityksen suuruus vaihtelee muutamasta kymmenestä tuhannesta puoleen miljoonaan euroon. Vaikeana jäätalvena, kun Suomen oma kapasiteetti ei riitä asetettujen palvelutasotavoitteiden saavuttamiseen, ruotsalaisille maksettava hyvitys voi ylittää miljoona euroa.

Esityksellä ei ole vaikutusta valtion talousarvioon eikä sopimuksen kansallisesta voimaansaattamisesta aiheutu Suomelle välitömiä kustannusvaikutuksia.

Mahdollisesti myöhemmin tämän sopimuksen perusteella tehtävä sopimus jäänmurtokapasiteetin hankkimisesta yhdessä käsiteltäisiin tarvittaessa valtion talousarvion yhteydessä.

4 Asian valmistelu

Neuvottelut valtiosopimuksen laatimiseksi aloitettiin keväällä 2009. Neuvotteluvaltuuskunnassa oli liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön ja ulkoasianministeriön edustus. Eduskuntaa informoitiin sopimusneuvotteluista 13 päivänä elokuuta 2009 päivätyllä kirjeellä (LVM/500/04/2009).

² Unionin tuomioistuin on ratkaisussaan asiassa C-480/06, komissio vs. Saksa, (Kok. 2009, s. 1-4747) katsonut, että vaikka kahden viranomaisen välisiin tavanomaisiin hankintasopimuksiin sovelletaan kilpailuttamisvelvoitteita, hankintayksiköt voivat kuitenkin hankintasääntöjä noudattamatta harjoittaa keskenään yhteistyötä. Ratkaisun mukaan hankintaviranomaiset voivat tehdä keskenään yhteistyötä perustamatta yhteisessä määräysvallassa olevaa ns. sidosyksikköä, mikäli a) järjestelyssä on mukana vain hankintaviranomaisia, b) yhteistyöjärjestelyyn ei liity muuta varojen siirtoa kumppanien välillä kuin tosiasiallisten kustannusten korvausta, c) sopimuksessa on kyse todellisesta yhteistyösopimuksesta, jonka kohteena on yhteisen tehtävän yhteinen hoitaminen, ja mikäli d) yhteistyötä ohjaillaan vain yleiseen etuun liittyvillä näkökohdilla.

Sopimusluonnoksesta saatiin joulukuussa 2010 lausunnot ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä ja työ- ja elinkeinoministeriöltä. Lausuntoa pyydettiin myös oikeusministeriöltä. Lausunnot on otettu huomioon sopimuksen viimeistelyssä.

Suomi ja Ruotsi allekirjoittivat valtiosopimuksen Reykjavikissa Pohjoismaiden ja Baltian maiden liikenneministerikokouksen yhteydessä 29 päivänä elokuuta 2011.

Ruotsin ulkoministeriö on 16 päivänä joulukuuta 2011 toimittanut Tukholmassa Suomen suurlähettiläälle sopimuksen voimaansaattamista koskevan nootin.

Hallituksen esitysluonnos lähetettiin 22 päivänä maaliskuuta 2012 lausunnonlehteräille: oikeusministeriö, puolustusministeriö, sisäasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, valtioneuvoston kanslia, ympäristöministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto, Huoltovarmuuskeskus, Elinkeinoelämän Keskusliitto, Suomen Varustamot ry, Suomen Satamaliitto, Suomen Erikoisalusten Työntajaliitto, Luotsiliitto, Suomen Konepäälystöliitto, Suomen Lai-

vanpäälystöliitto, Suomen Merimies-Unioni SMU ry, Arctia Shipping Oy ja Finnpilot Pilotage Oy. Lausuntopyyntöön saatiin 17 vastausta.

Annetuissa lausunnoissa pääasiassa pidettiin hyvänä Suomen ja Ruotsin välisen jäänmurtotyhteistyön kehittämistä ja puollettiin valtiosopimuksen voimaansaattamista. Myönteisenä nähtiin jäänmurron palvelutason paraneminen vaikeissa jääoloissa ja kustannusten aleneminen kokonaiskapasiteetin tehokkaamman hyödyntämisen ansiosta. Suomen Erikoisalusten Työntajaliitto ja Suomen Merimies-Unioni pitivät epäkohtana, että ruotsalaiset murtaajat avustavat aluksia Suomen satamiin samaan aikaan, kun suomalaisia murtaajia on valmiudessa. Jäänmurtopalvelujen viranomaisyhteistyön ja hankinnan rajanvetoon toivoivat selvennyksiä työ ja elinkeinoministeriö sekä Suomen Erikoisalusten Työntajaliitto. Ahvenanmaan maakuntahallituksella ei ollut huomautettavaa hallituksen esitysluonnoksesta ja se puolsi valtiosopimuksen voimaansaattamista. Hallituksen esitystä on muokattu luonnoksesta saatujen lausuntojen perusteella.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Sopimuksen johdanto sisältää toteamukset meriliikenneyhteyksien merkityksestä, hankintadirektiivin (2004/18/EY) 15 a artiklan poikkeussäännöksen soveltamisesta valtiosopimukseen, jäänmurtokapasiteetin tarpeesta, kansallisista ja kansainvälisistä lainsäädännöistä ja yleissopimuksista, nykyisestä viranomaisyhteistyöstä, jäänmurtajien ja tietojärjestelmien yhteiskäytön eduista ja yhteistyöstä muiden Itämeren alueen maiden kanssa.

Jäänmurtopalvelujen hankinnasta vastaa Liikennevirasto, jonka tehtäviin talvimerenkulun edellytysten turvaaminen kuuluu Liikennevirastosta annetun lain (862/2009) no-

jalla. Palveluhankinnoista säädetään laissa julkisista hankinnoista (348/2007). Jäänmurtaja-avustuksesta säädetään laissa alusten jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta (1121/2005). Sopimus ei aiheuta lainsäädännön muutostarpeita.

I luku Yleiset säännökset

1 artikla. Määritelmät. Artiklassa määritellään sopimukseen sisältyvät keskeiset käsitteet ja määritelmät, jotka ovat talvimerenkulun palvelut, jäänmurtaja-avustus, liikenerajoitukset, talvimerenkulun tietopalvelut, jäänmurtaja-avustuksen yhteensovittaminen ja vastaavat viranomaiset.

Artiklassa viitataan liikenne rajoitusten osalta kansalliseen ja Euroopan unionin lainsäädäntöön, yhteiseen suomalaisruotsalaiseen käytäntöön sekä kansainvälisiin yleissopimuksiin ja suosituksiin.

Suomessa olennaisin asiaan liittyvä säädös on alusten jääluokista ja jäänmurtajaavustuksesta annettu laki. EU:n direktiiveihin 2002/59/EY ja 2009/17/EY sisältyy määräykset toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista tilanteessa, jossa jääolosuhteet aiheuttavat vaaraa merenkululle. Suomen ja Ruotsin asettamat liikenne rajoitukset koskevat merenkulupalveluksia, jotka kuuluvat Maailman kauppajärjestö WTO:n palvelukauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS-sopimus) piiriin.

2 artikla. Sopimuksen kohde. Artikla sisältää määräykset sopimuksen kohteesta. Sopimuksella sopimuspuolet sitoutuvat yhdessä suunnittelemaan ja järjestämään palveluja talvimerenkulkua varten ja sovittamaan niitä yhteen siellä, missä vesialueet rajautuvat toisiinsa Pohjanlahdella ja Ahvenanmerellä Svenska Björnin leveysasteen pohjoispuolella, niitä aluksia varten, jotka saapuvat sopimuspuolten alueilla sijaitseviin satamiin. Artiklan 2 kohdassa todetaan, että ankarina talvina vastaavat viranomaiset voivat tarjota talvimerenkulun palveluja muuallakin. Artiklassa määrätyt tehtävät kuuluvat lain mukaan Liikennevirastolle ja kohdealue on alusten jääluokista ja jäänmurtajaavustuksesta annetun lain 10 §:n mukainen.

3 artikla. Jäänmurtovalmius. Artiklan 1 kohdassa sopimuspuolet sitoutuvat pitämään hallinnassaan jäänmurtajia, joilla on kokenut ja hyvin koulutettu päällystö, molempien sopimuspuolten vesialueiden talvimerenkulun palvelemiseksi sopimuksen liitteessä tarkoitettun suunnitelman mukaisesti.

Sopimuksen liitteessä on täsmennetty tyydyttävien talvimerenkulun palvelujen varmistamiseksi tarvittavien jäänmurtajien luokitusta ja lukumäärää. Nykyiset jäänmurtajat on jaettu jäänmurtokapasiteettinsa mukaan kahteen luokkaan: suuri A-luokka, joka soveltuu merijään murtamiseen vaativissa olosuhteissa ja B-luokka, johon kuuluvat suhteellisen suuret murtajat soveltuvat merijään murtamiseen vähemmän vaativissa olosuhteissa. Sopimuskentekohetkellä tarpeeksi on arvioitu kym-

menen jäänmurtajaa, joista Suomella on hallinnassaan neljä A-luokan murtajaa ja yksi B-luokan murtaja, ja Ruotsilla kolme A-luokan murtajaa ja kaksi B-luokan murtajaa. Käyttöön asetettavien jäänmurtajien lukumäärää ja maiden välistä jakaumaa voidaan muuttaa vastaavien viranomaisten sopimuksella. Lain alusten jääluokista ja jäänmurtajaavustuksesta 10 §:n mukaan jäänmurtajaavustuksen saatavuudesta huolehtii Suomessa Liikennevirasto.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että maiden vastaavien viranomaisten tai organisaatioiden sopimuksella yksi sopimuspuoli voi, siinä laajuudessa kuin asiasta on sovittu, pitää hallinnassaan jäänmurtajakapasiteettia toisen osapuolen puolesta. Mikäli näin meneteltäisiin, samalla sovittaisiin maksettavista korvauksista. Nämä sopimukset olisivat viranomaisten välisiä yhteistoiminnan yksityiskohtia koskevia kansainvälisiä hallintosopimuksia.

Artiklan 2 kohdassa määrätään myös, että vastaavat viranomaiset voivat neuvotella ja sopia yhdessä hankkivansa jäänmurtajakapasiteettia yhteiseen resurssivarantoon. Mikäli tällainen sopimus tehtäisiin, siihen tulisi soveltaa sitä yleistä periaatetta, että mitään liikevoittoa ei kerätä sellaisten kustannusten korvaamiseksi, joita käytetään molempien maiden yhteisesti järjestämiin palveluihin. Liikennevirastosta annetun lain 2 §:ssä säädetään viraston tehtäviksi muun muassa turvata talvimerenkulun edellytykset ja edistää väylänpidon tuottavuuden parantamista. Tehtäviensä asianmukaisen hoitamisen varmistamiseksi viraston on katsottava voivan olla Suomen puolesta osapuolena artiklassa tarkoitettussa yhteisen resurssivarannon perustamisessa. Näin ollen resurssivarantoa koskevat sopimukset olisivat viranomaisten välisiä yhteistoiminnan yksityiskohtia koskevia kansainvälisiä hallintosopimuksia. Tarvittaessa asia käsiteltäisiin valtion talousarvion yhteydessä.

II luku **Talvimerenkulun palvelujen järjestäminen ja tarjoaminen**

4 artikla. Tavoite. Artiklassa määrätään, että sopimusosapuolten tavoitteena on aikaansaada luotettavat, hyvin toimivat ja kus-

tannustehokkaat talvimerenkulun palvelut. Palvelut on määritelty artiklassa 1. Sopimuksen liitteessä täsmennetään yhteistoiminnan tavoitteita ja käytännön toteutusta. Liitteessä veloitetaan vastaavia viranomaisia tekemään yhteinen talvimerenkulun palveluja koskeva suunnitelma.

5 artikla. *Liikenneajoitukset.* Artiklassa veloitetaan vastaavat viranomaiset määräämään liikenneajoituksia. Talvimerenkulun avustusta on mahdotonta järjestää niin, ettei alusten koskaan tarvitsisi odottaa jäänmurtoapua. Odotusajan pituuteen vaikuttavat muun muassa kyseisellä merialueella avustavien jäänmurtaajien määrä, liikenteen määrä sekä jääolosuhteet. Jäänmurtaajien rajallisen määrän vuoksi jäänmurtoavustusta annetaan vain aluksille, jotka täyttävät kulloinkin voimassa olevat liikenneajoitusmääräykset. Liikenneajoitusten ensisijaisena tavoitteena on talvimerenkulun turvallisuuden parantaminen, kun heikkotasoiset alukset rajataan avustuksen ulkopuolelle. Liikenneajoituksista on säädetty alusten jääluokista ja jäänmurtaajaavustuksesta annetussa laissa.

Sopimuspuolet veloitetaan artiklassa toimimaan yhtenäisten periaatteiden mukaan noudattamalla voimassa olevia Itämeren suojelukomission suosituksia ja 6 artiklassa mainittuja periaatteita talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteisestä tarjoamisesta.

Vastaavien viranomaisten yhteinen suunnitelma talvimerenkulun palvelujen järjestämisestä täsmentää liikenneajoitusten käyttöä. Pyrkimyksenä on, ettei liikenneajoituksilla vaikuteta eri maiden satamien väliseen kilpailutilanteeseen.

6 artikla. *Talvimerenkulun palvelujen tarjoamisen periaatteet.*

Artikla sisältää neljä periaatetta. Ensinnä jäänmurtopalvelujen yhteisessä järjestämisessä ja jäänmurtaajien kohdentamisessa tulee noudattaa kustannustehokkuusperiaatetta. Kustannustehokkuudella tarkoitetaan sitä, että kuhunkin tarpeeseen valitaan käytettävissä olevasta jäänmurtaajakalustosta edullisin ja vältetään turhia siirtymiä alueelta toiselle. Vastaavat viranomaiset tekevät vuosittain suunnitelman siitä, missä järjestyksessä jäänmurtaajat lähetetään avustustehtäviin ja

missä järjestyksessä ne jäätilanteen salliessa vapautetaan avustustehtävistä.

Toiseksi jäänmurtaaja-avustusta on järjestettävä aluksille, jotka täyttävät voimassa olevat liikenneajoitukset sopimuskohteen alueella, tasapuolisesti aluksille Suomen ja Ruotsin satamista ja satamiin, aluksen lipusta riippumatta.

Kolmanneksi mahdolliset avustusoperaatiot, jotka koskevat sopimuskohteessa haaksirikkoituneita, on käsiteltävä osana yhteistoimintaa vastaavien viranomaisten määräämien sääntöjen mukaisesti.

Neljäs periaate on, että asianomaisten meripelastusviranomaisten on hoidettava meripelastusoperaatiot voimassaolevien sopimusten mukaisesti.

7 artikla. *Talvimerenkulun palvelujen ohjaaminen ja yhteensovittaminen.*

Vastaavat viranomaiset omistavat yhdessä ja hallinnoivat yhteistyössä talvimerenkulun palvelujen ohjaukseen, koordinointiin ja seurantaan käytettäviä teknisiä järjestelmiä. Vastaavien viranomaisten on tarvittaessa annettava nämä järjestelmät jäänmurtopalvelujen toimittajien käyttöön. Keskeinen tekninen apuväline on Suomen Liikenneviraston, Ruotsin Sjöfartsverketin ja VTT:n yhdessä omistama IBNet, joka on VTT:n kehittämä hajautettu tietojärjestelmä jäänmurtajalaivaston toiminnan seurantaan ja ohjaamiseen.

Artiklan toisessa momentissa määrätään, että vastaavat viranomaiset päättävät, miten jäänmurtopalvelujen johtaminen järjestetään ja nimeävät organisaation, jonka tehtävänä on sovittaa yhteen ja koordinoida talvimerenkulun palveluja. Toistaiseksi vastaavat viranomaiset ovat nimenneet omista organisaatioistaan henkilöt, jotka johtavat jäänmurtopalveluja vuorovaikutuksessa keskenään. Kullakin merialueella operatiivisen toiminnan johtaminen on annettu yhden jäänmurtaajan kapteenille.

8 artikla. *Hyvitys.* Hyvityksen periaatteet kuvataan artiklan mukaan sopimuksen liitteessä, joka on erottamaton osa sopimusta.

Sopimuksen liitteessä määrätään, että jos jommankumman sopimuspuolen jäänmurtoresursseja on käytetty laajalti avustamaan aluksia satamiin ja satamista toisen sopimuspuolen alueella, tästä suoritetaan hyvitys

osapuolten kesken. Hyvityksen lähtökohtana pidetään aluksen polttoaineen kulutusta.

Vastaavien viranomaisten yhteisessä talvimerenkulun palveluja koskevassa suunnitelmassa on kuvattu, miten korvausten laskenta tehdään jäänmurtokauden päätyttyä.

Komissio on julkaissut vuonna 2011 Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun asiassa C480/06 perustuvan valmisteluasiakirjan koskien EU:n hankintasääntöjen soveltamista hankintaviranomaisten välisissä suhteissa (SEC(2011) 1169 lopullinen). Asiakirjassa todetaan muun ohella, että hankintaviranomaiset voivat hankintasääntöjen estämättä ”luoda keskenään joko institutionalisoituja tai ei-institutionalisoituja yhteistyörakenteita”. Hankintaviranomaisten yhteistyöjärjestelyjä koskevat määräykset on otettu myös komission ehdotukseen uudeksi julkisia hankintoja koskevaksi direktiiviksi (KOM(2011) 896 lopullinen, 11 artikla).

III luku **Yhteistyö sopimuksen täyttämiseksi**

9 artikla. *Sopimuksen hallinnointi.* Artiklan mukaan kukin sopimuspuoli vastaa omalta osaltaan hallinnollisista kustannuksista sekä toiminnan järjestämisestä ja tiedotuksesta aiheutuvista kustannuksista. Jäänmurtopalvelujen järjestämisestä säädetään kansallisesti jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetussa laissa.

Artiklan toisessa kohdassa määrätään, että sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, jos sopimuksen täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset muuttuvat.

10 artikla. *Sopimuksen seuranta.* Artiklassa veloitetaan sopimuspuolet seuraamaan sopimuksen täytäntöönpanoa joka kolmas vuosi. Vastaavat viranomaiset tarkastavat vuosittain jäänmurtokauden loputtua, miten hyvin sopimus on toiminut ja laativat siitä yhteisen raportin ja tarvittaessa esityksen siitä, miten sopimusta voisi tarkistaa.

Vastaavien viranomaisten raportteja ja sopimuksen toteutumista seurataan sopimusosapuolten vastaavien ministeriöiden kesken.

IV luku **Loppu ja siirtymäsäännökset**

11 artikla. *Sopimuksen voimaantulo ja voimassaoloaika.* Artiklan mukaan sopimus tulee voimaan kolmekymmentä (30) päivää sen jälkeen, kun sopimuspuolet ovat diplomaattiteitse antaneet toisilleen kirjallisen ilmoituksen siitä, että kunkin valtion sopimuksen voimaantulolle asettamat kansalliset ehdot ovat täyttyneet.

Sopimus on Suomessa saatettava voimaan lailla. Ruotsi on 16 päivänä joulukuuta 2011 antanut sopimuksen voimaantuloa koskevan nootin.

Sopimus on voimassa kaksikymmentä (20) vuotta voimaantulon päivästä, tämän kuitenkaan rajoittamatta 15 artiklan irtisanomista koskevia määräyksiä.

Sopimuksen voimassaoloaika antaa hyvät edellytykset kehittää yhteistyötä ja toimintaa pitkäjänteisesti.

12 artikla. *Sopimuksen muuttaminen.* Artiklan mukaan sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolten kirjallisella sopimuksella. Mahdolliset muutostarpeet ilmenevät artiklan 10 mukaisen seurannan yhteydessä.

13 artikla. *Sopimuksen suhde vuoden 1961 sopimukseen.* Artiklassa määrätään, että alusten ilmoittautumista ja jäänmurtoyhteistyötä koskevissa järjestelyissä muiden Pohjoismaiden kanssa sopimuspuolten tulee noudattaa sopimusta Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä jäänmurtajien yhteistoiminnasta vuodelta 1961, ellei tässä sopimuksessa muuta määrätä.

Sopimuksella on täsmennetty Suomen ja Ruotsin välistä yhteistyötä talvimerenkulun palveluissa. Sopimuksentekohetkellä sopimus ei ole ristiriidassa vuoden 1961 sopimuksen kanssa.

14 artikla. *Riitojen ratkaiseminen.* Artiklan mukaan vastaavien viranomaisten tulee neuvotteluteitse ratkaista tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät kiistat. Sellaiset riidat, joista vastaavat viranomaiset eivät pääse sovintoon, sopimuspuolten on ratkaistava. Sopimuspuolia ovat Suomen ja Ruotsin hallitukset.

15 artikla. *Irtisanominen.* Artiklassa määrätään, että kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen kirjallisella ilmoituksella diplomaattiteitse. Sopimuksen voi-

massaolo lakkaa kaksitoista (12) kuukautta siitä päivämäärästä, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut tiedonannon asiasta tai sellaisena myöhempanä ajankohtana, joka tiedonannossa ilmoitetaan.

Liite

Sopimuksen liitteeseen viitataan artikloissa 3, 4 ja 8. Liitteessä on viisi väliotsikkoa, jotka ovat *tavoitteet, jäänmurtovalmius, jäänmurta- jien kohdentaminen, hyvitys ja muuta.*

Tavoitteet

Sopimuksen 4 artiklan mukaan yhteistoi- minnan tavoitteita tulee täydentää määrälli- sillä tavoitteilla tai avainluvuilla vastaavien viranomaisten yhteisellä sopimuksella. Näis- tä tavoitteista ja avainluvuista on tehtävä sel- koa yhteisessä talvimerenkulun palveluita koskevassa suunnitelmassa.

Vastaavien viranomaisten suunnitelma tal- vikaudelle 2011 – 2012 sisältää viisi osaa. Ne ovat jäänmurta- jien käyttöönottojärjestys, lii- kenerajoitukset, erivapaudet, avainluvut ja hyvitysten laskenta.

Tavoitekohdassa määrätään lisäksi, että vastaavat viranomaiset seuraavat tavoitteiden toteutumista ja avainlukuja niiden tietojen avulla, jotka saadaan talvimerenkulun palve- lujen ohjaamiseen ja yhdenmukaistamiseen käytettävistä teknisistä järjestelmistä (nykyti- lanteessa IBNet).

Jäänmurtovalmius

Kohta sisältää jäänmurtovalmiuden ylläpi- dossa noudatettavat periaatteet, jotka koske- vat jäänmurta- jien luokittelua, sopimusajan- kohtana sopimuspuolten hallinnassa olleita jäänmurta- jia, kullakin jäänmurtokaudella käytettävien jäänmurta- jien ilmoittamista ja muiden jäänmurta- jien saatavuuden selvittä- mistä.

Periaatteina on, että sopimuspuolten tulee yhdessä asettaa sopimuskohteeseen riittävät jäänmurtoresurssit tyydyttävien talvimeren- kulun palvelujen turvaamiseksi, ja että tämän sopimuksen mukaisesti käyttöön asetettujen

jäänmurta- jien lukumäärää ja maiden välistä jakaumaa voidaan muuttaa vastaavien viran- omaisten sopimuksella.

Nykyiset jäänmurta- jat jaetaan jäänmurto- kapasiteettinsa mukaan A) suuriin jäänmurta- jiin, jotka soveltuvat merijään murtamiseen vaativissa olosuhteissa, ja B) suhteellisen suuriin jäänmurta- jiin, jotka soveltuvat meri- jään murtamiseen vähemmän vaativissa olo- suhteissa. Kummallekin luokalla asetetaan konevoimaa, leveyttä ja syväystä koskevat raja- arvot.

Sopimusajankohtana sopimuspuolilla hal- linnassaan olleiden jäänmurta- jien nimet, pe- rustietoja ja palveluntoimittajat on lueteltu taulukoissa.

Tyydyttävien talvimerenkulun palvelujen varmistamiseksi on sopimushetkellä arvioitu tarvittavan yhteensä kymmenen jäänmurta- jaa. Kohdassa on määritelty maiden välinen jakauma ja todettu vastaavien viranomaisten valtuus yhdessä päättää tarvittavista muutok- sista.

Jäänmurta- jien kohdentaminen

Kohdassa veloitetaan vastaavat viran- omaiset selvittämään talvimerenkulun palve- luja koskevassa yhteisessä suunnitelmassaan, miten yhteistoiminta järjestetään.

Jäänmurtopalvelujen johdon on toisen koh- dan nojalla noudatettava kustannustehok- kuusperiaatetta jäänmurta- jien kohdentami- sessa. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisessa jäänmurta- ja- avustuksessa tulee käyttää tehtä- vään sopivaa murta- jaa, jonka käyttö aiheuttaa vähiten muuttuvia kustannuksia.

Hyvitys

Kohdassa määrätään maksettavasta hyvi- tyksestä, jos jommankumman sopimuspuolen jäänmurtoresursseja on käytetty laajalti avus- tamaan aluksia satamiin ja satamista toisen sopimuspuolen alueella. Hyvityksen lähtö- kohtana pidetään aluksen polttoaineen kulu- tusta.

Vastaavien viranomaisten suunnitelmassa on tarkennettu, miten laskenta tehdään jään- murtokauden päätyttyä.

Muuta

Kohdassa määrätään, että vastaavien viranomaisten tulee tarvittaessa täydentää talvimerenkulun palveluja koskevaa yhteistä suunnitelmaa lisätiedoilla.

2 Lakiehdotuksen perustelut

Suomen perustuslain 95 §:ssä edellytetään, että valtiosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lailla. Tällaiset määräykset tulee saattaa voimaan lailla myös silloin, kun velvoitteen johdosta ei ole tarpeen tarkistaa kansallisen lainsäädännön aineellista sisältöä.

Koska Suomen ja Ruotsin välisen talvimerenkulupalvelujen yhteistyösopimuksen velvoitteiden toteuttamiseksi ei aineellista lainsäädäntöä ole tarpeen muuttaa, esitys sisältää vain ehdotuksen blankettilaiksi.

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:n säännöksellä saatettaisiin voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Lain voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lain on tarkoitus tulla voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3 Voimaantulo

Suomen ja Ruotsin välisen sopimuksen 11 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan kolmekymmentä (30) päivää sen jälkeen, kun sopimuspuolet ovat diplomaattiteitse antaneet toisilleen kirjallisen ilmoituksen siitä, että kunkin valtion sopimuksen voimaantulolle asettamat kansalliset ehdot ovat täyttyneet.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat kauppamerenkulkua ja kauppamerenkulun väyliä. Näin ollen nyt hyväksyttäväksi esitetty sopimus ei kuulu maakunnan lainsäädäntövaltaan eikä edellytä maakuntapäivien hyväksymistä.

Ruotsi on antanut kansallisten ehtojen täyttämistä koskevan ilmoituksen 16 päivänä joulukuuta 2011.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatus perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp). Suomen ja Ruotsin välinen sopimus, joka koskee talvimerenkulun yhteistä järjestämistä ja yhteistyötä talvimerenkulun palvelujen alalla, sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan hyväksyntä on tältä osin tarpeen perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaisesti.

Sopimuksen 1 artikla sisältää sopimuksessa käytettyjen käsitteiden määritelmät. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen välillisesti vaikuttavat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Näin ollen sopimuksen 1 artiklan määräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 2 artikla määrittelee sopimuksen kohteen. Sopimuksen kohteena olevasta jäänmurtoavustuksen antamisesta säädetään alusten jääluokista ja jäänmurtajavarustuksesta annetun lain 10 §:ssä. Artiklassa tarkoitettua asiasta on siis voimassa lain

säännöksiä ja siten artiklan määräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 3 artiklassa osapuolet sitoutuvat pitämään hallussaan jäänmurtajia. Liikennevirastosta annetun lain 2 §:ssä säädetään Liikenneviraston tehtäväksi talvimerenkulun edellytysten turvaaminen. Jos jäänmurtokapasiteetin hallinta järjestettäisiin 3 artiklan toisessa kohdassa kuvatuilla mahdollisilla vaihtoehtoisilla tavoilla, Asia käsiteltäisiin tarvittaessa valtion talousarvion yhteydessä. Näin ollen 3 artiklan määräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 5 artiklassa määrätään liikenne-erajoituksista, joista Suomessa säädetään jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetun lain 10 §:ssä. Artiklassa tarkoitettu asia on siis voimassa lain säännöksiä ja siten artiklan määräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 6 artiklassa määrätään talvimerenkulun palvelujen tarjoamisen periaatteista, joihin kuuluu liikenneerajoitusten asettaminen. Määräys koskee sellaisten yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, joista on perustuslain 80 §:n mukaan säädetävä lailla. Jäänmurtaja-avustuksen antamisesta säädetään jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetun lain 10 §:ssä. Sopimuksen 6 artikla sisältää näin ollen lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Sopimuksen 7 artiklassa määrätään talvimerenkulun palvelujen ohjaamisesta ja yhteensovittamisesta. Tehtävä kuuluu Suomessa lain mukaan Liikennevirastolle. Artiklassa tarkoitettu asia on siis voimassa lain säännöksiä ja siten artiklan määräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n perusteella esitetään, että

eduskunta hyväksyisi talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä Reykjavikissa 29 päivänä elokuuta 2011 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä Reykjavikissa 29 päivänä elokuuta 2011 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voi-

massa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 2012

Pääministerin estyneenä ollessa, puolustusministeri

STEFAN WALLIN

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

*Sopimusteksti***SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA RUOTSIN KUNINGASKUNNAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ TALVIMERENKULUN PALVELUJEN YHTEISESTÄ JÄRJESTÄMISESTÄ JA YHTEISTYÖSTÄ TALVIMERENKULUN PALVELUJEN ALALLA**

Suomen tasavallan hallitus ja Ruotsin kuningaskunnan hallitus, jäljempänä sopimuspuolet, jotka

katsovat, että ympäri vuoden toimivat meriliikenneyhteydet ovat toimivan talouselämän ja kaupankäynnin edellytys molemmissa maissa,

katsovat, että julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2004/18/EY) 15 artiklan alakohtaa tulee soveltaa Suomen ja Ruotsin välisessä talvimerenkulun ja jäänmurron palveluja koskevassa valtiosopimuksessa,

julistavat, että jäänmurtokapasiteetti vaikuttaa ratkaisevalla tavalla merikuljetusten toimivuuteen ja elinkeinoelämän kuljetuksiin talvisaikaan,

ottavat huomioon kansallisen lainsäädännön ja Euroopan unionin lainsäädännön, kansainväliset yleissopimukset, joihin molemmat sopimuspuolet ovat sitoutuneet, sekä sopimuksen Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä jäänmurtajien yhteistoiminnasta vuodelta 1961 ja molempia sopimuspuolia koskevat suositukset,

toteavat, että maiden vastaavien viranomaisten välillä on jo toimivaa yhteistyötä, mikä on hyvä lähtökohta yhteistyön syventämiselle,

katsovat, että jäänmurtajien ja tietojärjestelmien yhteiskäytöllä voidaan myös vaikeina talvina turvata molemmille maille tärkeät

jäänmurtopalvelut tehokkaammin ja taloudellisemmin kuin nykyään,

katsovat, että yhteistyö myös muiden Itämeren alueen valtioiden kanssa tuo etuja,

ovat sopineet seuraavaa:

1 luku

Luvun säännökset

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

talvimerenkulun palveluilla suunnittelua, liikenne rajoitusten määräämistä, tietopalvelua ja jäänmurtaja-avustuksen antamista aluksille;

jäänmurtaja-avustuksella sitä, että jäänmurtaja tai jäätä murtava alus avaa jäähän uoman, jota kautta yksi tai useampi alus tai alus jäänmurtajan hinaamana kulkee jääesteen läpi;

liikenne rajoituksilla alukselta vaadittavaa suorituskykyä, jotta se voisi edellyttää jäänmurtaja-avustusta eri alueilla. Liikenne rajoitukset määrätään voimassaolevan kansallisen ja Euroopan unionin lainsäädännön mukaan ja ottamalla huomioon yhteinen suomalais-ruotsalainen käytäntö sekä kansainväliset yleissopimukset ja suositukset;

talvimerenkulun tietopalveluilla kaupparenkululle annettavia jäätilannetietoja, reit-

tisuosituksia, liikenteen valvontaa ja säätietoja;

jäänmurtaja-avustuksen yhteensovittamisella alusliikenteen ohjaamista määrättyjen reittipisteiden kautta ja jäänmurtaja-avustuksen koordinointia jäätilanteen ja alusliikenteen mukaan; ja

vastaavilla viranomaisilla sopimushetkellä Suomen Liikennevirastoa ja Ruotsin Sjöfartsverketiä.

2 artikla

Sopimuksen kohde

Tällä sopimuksella sopimuspuolet sitoutuvat yhdessä suunnittelemaan ja järjestämään palveluja talvimerenkulkua varten ja sovitamaan niitä yhteen siellä, missä vesialueet rajautuvat toisiinsa Pohjanlahdella ja Ahvenanmerellä Svenska Björnin leveysasteen pohjoispuolella, niitä aluksia varten, jotka saapuvat sopimuspuolten alueilla sijaitseviin satamiin.

Ankarina talvina vastaavat viranomaiset voivat, sovittuaan asiasta yhdessä, tarjota talvimerenkulun palveluja aluksille, jotka ovat matkalla sopimuskohteen satamiin ja jotka vaikeasta jäätilanteesta johtuen tarvitsevat jäänmurtaja-avustusta ja tietopalvelua, myös sopimusalueen ulkopuolella Itämerellä Bornholmin Dueodden leveysasteen pohjoispuolella, soveltaen samoja periaatteita kuin sopimusalueella.

3 artikla

Jäänmurtovalmius

Sopimuspuolet sitoutuvat pitämään hallinnassaan jäänmurtajia, joilla on kokenut ja hyvin koulutettu päällystö, molempien sopimuspuolten vesialueiden talvimerenkulun palvelemiseksi liitteessä tarkoitettun suunnitelman mukaisesti.

Maiden vastaavien viranomaisten tai organisaatioiden sopimuksella yksi sopimuspuoli voi, siinä laajuudessa kuin asiasta on sovittu, pitää hallinnassaan jäänmurtajakapasiteettia toisen osapuolen puolesta. Korvausta on

maksettava erillisen sopimuksen mukaan. Vastaavat viranomaiset voivat myös neuvotella ja sopia yhdessä hankkivansa jäänmurtajakapasiteettia yhteiseen resurssivarantoon. Jos tällainen sopimus tehdään, siihen tulee soveltaa sitä yleistä periaatetta, että mitään liikevoittoa ei kerätä sellaisten kustannusten korvaamiseksi, joita käytetään molempien maiden yhteisesti järjestämiin palveluihin.

II luku

Talvimerenkulun palvelujen järjestämisen ja tarjoaminen

4 artikla

Tavoite

Tavoitteena on aikaansaada luotettavat, hyvin toimivat ja kustannustehokkaat talvimerenkulun palvelut.

5 artikla

Liikenne rajoitukset

Vastaavien viranomaisten tulee määrätä liikenne rajoituksia. Liikenne rajoitusten suhteen sopimuspuolten tulee toimia yhtenäisten periaatteiden mukaan noudattamalla voimassa olevia HELCOM-suosituksia ja 6 artiklassa mainittuja periaatteita talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteisestä tarjoamisesta.

6 artikla

Talvimerenkulun palvelujen tarjoamisen periaatteet

Jäänmurtopalvelujen yhteisessä järjestämisessä ja jäänmurtajien kohdentamisessa tulee noudattaa kustannustehokkuusperiaatetta.

Jäänmurtaja-avustusta on järjestettävä aluksille, jotka täyttävät voimassa olevat liikenne rajoitukset sopimuskohteen alueella, tasapuolisesti aluksille Suomen ja Ruotsin satamista ja satamiin, aluksen lipusta riippumatta.

Mahdolliset avustusoperaatiot, jotka koskevat sopimuskohteessa haaksirikkoutuneita, on käsiteltävä osana yhteistoimintaa vastaavien viranomaisten määräämien sääntöjen mukaisesti.

Asianomaisten meripelastusviranomaisten on hoidettava meripelastusoperaatiot voimassaolevien sopimusten mukaisesti.

7 artikla

Talvimerenkulun palvelujen ohjaaminen ja yhteensovittaminen

Vastaavat viranomaiset omistavat yhdessä ja hallinnoivat yhteistyössä talvimerenkulun palvelujen ohjaukseen, koordinointiin ja seurantaan käytettäviä teknisiä järjestelmiä. Vastaavien viranomaisten on tarvittaessa annettava nämä järjestelmät jäänmurtopalvelujen toimittajien käyttöön.

Vastaavat viranomaiset päättävät, miten jäänmurtopalvelujen johtaminen järjestetään ja nimeävät organisaation, jonka tehtävänä on sovittaa yhteen ja koordinoida talvimerenkulun palveluja.

8 artikla

Hyvitys

Hyvityksen periaatteet kuvataan tämän sopimuksen liitteessä, joka on erottamaton osa tätä sopimusta.

III luku

Yhteistyö sopimuksen täyttämiseksi

9 artikla

Sopimuksen hallinnointi

Kukin sopimuspuoli vastaa omalta osaltaan hallinnollisista kustannuksista sekä toiminnan järjestämisestä ja tiedotuksesta aiheutuvista kustannuksista.

Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, jos sopimuksen täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset muuttuvat.

10 artikla

Sopimuksen seuranta

Sopimuspuolet seuraavat sopimuksen täytäntöönpanoa joka kolmas vuosi. Vastaavat viranomaiset tarkastavat vuosittain jäänmurtokauden loputtua, miten hyvin sopimus on toiminut ja laativat siitä yhteisen raportin ja tarvittaessa esityksen siitä, miten sopimusta voisi tarkistaa.

IV luku

Loppu- ja siirtymäsäännökset

11 artikla

Sopimuksen voimaantulo ja voimassaoloaika

Tämä sopimus tulee voimaan kolmekymmentä (30) päivää sen jälkeen, kun sopimuspuolet ovat diplomaattiteitse antaneet toisilleen kirjallisen ilmoituksen siitä, että kunkin valtion sopimuksen voimaantulolle asettamat kansalliset ehdot ovat täyttyneet.

Sopimus on voimassa kaksikymmentä (20) vuotta voimaantulon päivästä, tämän kuitenkaan rajoittamatta 15 artiklan määräyksiä.

12 artikla

Sopimuksen muuttaminen

Sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolten kirjallisella sopimuksella.

13 artikla

Sopimuksen suhde vuoden 1961 sopimukseen

Alusten ilmoittautumista ja jäänmurtoyhteistyötä koskevissa järjestelyissä muiden Pohjoismaiden kanssa sopimuspuolten tulee noudattaa sopimusta Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä jäänmurtajien yhteistoiminnasta vuodelta 1961, ellei tässä sopimuksessa muuta määrätä.

14 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Vastaavien viranomaisten tulee neuvotteluteitse ratkaista tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyvät kiistat. Sopimuspuolten tulee ratkaista sellaiset riidat, joista vastaavat viranomaiset eivät pääse sovintoon.

15 artikla

Irtisanominen

Kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen kirjallisella ilmoituksella diplomaattiteitse. Sopimuksen voimassaolo lakkaa kaksitoista (12) kuukautta siitä päi-

vämäärästä, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut tiedonannon asiasta tai sellaisena myöhempänä ajankohtana, joka tiedonannossa ilmoitetaan.

Tämän vakuudeksi jäljempänä mainitut asianmukaisesti valtuutetut edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tämä sopimus on tehty Reykjavikissa 29 päivänä elokuuta 2011 kahtena kappaleena suomen ja ruotsin kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Ruotsin kuningaskunnan hallituksen puolesta

Merja Kyllönen

Catharina Elmsäter-Svärd

*Liite***SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA RUOTSIN KUNINGASKUNNAN HALLITUKSEN VÄLISEEN SOPIMUKSEEN TALVIMERENKULUN PALVELUJEN YHTEISESTÄ JÄRJESTÄMISESTÄ JA YHTEISTYÖSTÄ TALVIMERENKULUN PALVELUJEN ALALLA****TAVOITTEET**

Sopimuksen 4 artiklan mukaisen yhteistoiminnan tavoitteita tulee täydentää määrällisillä tavoitteilla tai avainluvuilla vastaavien viranomaisten yhteisellä sopimuksella. Näistä tavoitteista ja avainluvuista on tehtävä selkoa yhteisessä talvimerenkulun palveluita koskevassa suunnitelmassa.

Vastaavat viranomaiset seuraavat tavoitteiden toteutumista ja avainlukuja niiden tietojen avulla, jotka saadaan talvimerenkulun palvelujen ohjaamiseen ja yhdenmukaistamiseen käytettävistä teknisistä järjestelmistä (nykytilanteessa IBNet).

JÄÄNMURTOVALMIUS

Jäänmurtovalmiuden ylläpidossa noudatetaan seuraavia periaatteita:

Sopimuspuolten tulee yhdessä asettaa sopimuskohteeseen riittävät jäänmurtoresurssit tyydyttävien talvimerenkulun palvelujen turvaamiseksi.

Sopimuspuolten tulee asettaa jäänmurtajia talvimerenkulun yhteisen palvelun käyttöön tämän sopimuksen mukaisesti. Käyttöön asetettujen jäänmurtajien lukumäärää ja maiden välistä jakaumaa voidaan muuttaa vastaavien viranomaisten sopimuksella.

Nykyiset jäänmurtajat jaetaan jäänmurtokapasiteettinsa mukaan kahteen luokkaan:

A) Suuret jäänmurtajat, jotka soveltuvat merijään murtamiseen vaativissa olosuhteissa. Näiden konevoima on vähintään 15 000 kW, leveys vähintään 23,8 m ja syväys vähintään 8,0 m.

B) Suhteellisen suuret jäänmurtajat, jotka soveltuvat merijään murtamiseen vähemmän vaativissa olosuhteissa. Näiden konevoima on vähintään 10 000 kW, leveys vähintään 18,0 m ja syväys vähintään 6,0 m.

Sopimusajankohtana sopimuspuolilla on hallinnassaan seuraavat jäänmurtaajat kussakin luokassa:

Nimi Konevoima Pituus, m Leveys, m Syväys, m Rakennus- Toimittaja
kW vuosi

Luokka A

Fennica	21000	116,0	26,0	8,4	1993	Arctia Shipping
Nordica	21000	116,0	26,0	8,4	1994	Arctia Shipping
Oden	18000	108,0	31,5	8,5	1988	Svenska Sjöfartsverket
Atle	16200	104,0	23,8	8,3	1974	Svenska Sjöfartsverket
Frej	16200	104,0	23,8	8,3	1975	Svenska Sjöfartsverket
Ymer	16200	104,0	23,8	8,3	1977	Svenska Sjöfartsverket
Urho	16200	106,6	23,8	8,3	1974	Arctia Shipping
Sisu	16200	106,6	23,8	8,3	1975	Arctia Shipping
Otso	15000	98,6	24,2	8,0	1986	Arctia Shipping
Kontio	15000	98,6	24,2	8,0	1987	Arctia Shipping

Luokka B

Tor Viking	13440	83,7	18,0	6,0	2000	Transatlantic
Balder Viking	13440	83,7	18,0	6,0	2000-2001	Transatlantic
Vidar Viking	13440	83,7	18,0	6,0	2000-2001	Transatlantic
Botnica	10000	96,7	24,0	8,5	1998	Arctia Shipping
Voima	10200	83,5	19,4	7,0	1954	Arctia Shipping

Selvitys jäänmurtaajien luokituksesta löytyy talvimerenkulun palvelujen järjestämistä koskevasta yhteisestä suunnitelmasta, jota voidaan muuttaa vastuullisten viranomaisten sopimuksella.

Tyydyttävien talvimerenkulun palvelujen varmistamiseksi arvioidaan sopimushetkellä tarvittavan yhteensä kymmenen (10) jäänmurtaajaa. Maiden välisen jakauman tulee olla sellainen, että Suomella on hallinnassaan neljä (4) A-luokan jäänmurtaajaa ja yksi (1) B-luokan jäänmurtaaja ja vastaavasti Ruotsilla hallinnassaan kolme (3) A-luokan jäänmurtaajaa ja kaksi (2) B-luokan jäänmurtaajaa. A-luokan jäänmurtaaja voi korvata B-luokan jäänmurtaajan, mutta ei päinvastoin. Jos olosuhteet muuttuvat siten, että jäänmurtaajien tarve muuttuu, vastaavien viranomaisten tulee yhdessä päättää muuttuneesta yhteisestä jäänmurtovalmiudesta. Sillä edellytyksellä, ettei talvimerenkulun palveluille aiheudu haittaa, vastaavat viranomaiset voivat yhteisesti päättää valmiudessa olevien jäänmurtaajien lukumäärän pienentämisestä jäänmurtokauden alussa tai lopussa, esimerkiksi miehistökustannusten pienentämiseksi, huoltoa varten tai jäänmurtaajien vuokrausta varten. Talvimerenkulun palveluja koskevaan yhteiseen suunnitelmaan tulee sisältyä selvitys tyydyttävien jäänmurtopalvelujen edellyttämästä jäänmurtaajamäärästä.

Vastaavien viranomaisten tulee ennen jokaisen jäänmurtokauden alkua ilmoittaa, mitkä jäänmurtaajat on varattu sopimuskohteelle. Talvimerenkulun palveluja koskevaan yhteiseen

suunnitelmaan tulee sisältyä selvitys yhteiseen jäänmurtovalmiuteen kuuluvista jäänmurtaajista ja näiden luokituksesta.

Vastaavien viranomaisten tulee jatkuvasti selvittää myös muiden jäänmurtaajien saatavuutta talvimerenkulun palveluja varten. Tavoitteena tulee olla muodostaa lisäresurssivaranto sen kapasiteetin rinnalle, mikä osapuolilla sopimuksen mukaan on hallinnassaan.

JÄÄNMURTAJIEN KOHDENTAMINEN

Vastaavat viranomaiset selvittävät talvimerenkulun palveluja koskevassa yhteisessä suunnitelmassaan, miten yhteistoiminta järjestetään.

Jäänmurtopalvelujen johdon on jäänmurtaajien kohdentamisessa noudatettava kustannustehokkuusperiaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisessa jäänmurtaja-avustuksessa tulee käyttää tehtävään sopivaa jäänmurtajaa, jonka käyttö aiheuttaa vähiten muuttuvia kustannuksia. Arvioinnissa on myös otettava huomioon jäänmurtaajan kapasiteetti eli jäänmurtokyky sekä miehistön ammattitaito. Muuttuvat kustannukset sisältävät valmiuskustannukset ja mahdolliset liikkeellelähäkustannukset sekä vaihtoehtoisarvon. Vastaavat viranomaiset voivat yhteisesti sopia myös ympäristökustannusten huomioimisesta jäänmurtaajien kohdentamisessa.

Vastaavien viranomaisten tulee näiden periaatteiden pohjalta laatia suunnitelma siitä, miten jäänmurtopalvelujen johdon tulee hoitaa jäänmurtopalvelujen kohdentaminen.

HYVITYS

Jos jommankumman sopimuspuolen jäänmurtoresursseja on käytetty laajalti avustamaan aluksia satamiin ja satamista toisen sopimuspuolen alueella, tästä suoritetaan hyvitys osapuolten kesken. Hyvityksen lähtökohtana pidetään aluksen polttoaineen kulutusta.

MUUTA

Vastaavien viranomaisten tulee, siinä määrin kuin ne katsovat sen aiheelliseksi, täydentää talvimerenkulun palveluja koskevaa yhteistä suunnitelmaa lisätiedoilla.